

جلسه ۳ - شرط‌ها و تصمیم‌گیری در پایتون

در این جلسه با ساختارهای شرطی (`if`, `elif`, `else`) و عملگرهای منطقی (`and`, `or`, `not`) آشنا می‌شویم و یاد می‌گیریم چگونه برنامه‌ها را بر اساس شرایط مختلف هدایت کنیم.

ساختار شرطی

در پایتون برای تصمیم‌گیری از ساختار شرطی استفاده می‌کنیم. شکل کلی آن به صورت زیر است:

```
شرط_اول:
    دستوراتی که اگر شرط اول برقرار باشد اجرا می‌شوند #
شرط_دیگر:
    دستوراتی که اگر شرط دوم برقرار باشد اجرا می‌شوند #
else:
    دستوراتی که اگر هیچ کدام از شرایط برقرار نباشد اجرا می‌شوند #
```

```
In [1]: مثال ساده: بررسی نمره دانشآموز #
score = 85

if score >= 90:
    print("عالی")
elif score >= 70:
    print("خوب")
else:
    print("نیاز به تلاش بیشتر")
```

خوب

عملگرهای منطقی (`and`, `or`, `not`)

با استفاده از این عملگرها می‌توان چند شرط را ترکیب کرد:

- `and`: هر دو شرط باید برقرار باشند.
- `or`: کافی است یکی از شرط‌ها برقرار باشد.
- `not`: شرط را معکوس می‌کند.

```
In [2]: age = 20
has_id = True

if age >= 18 and has_id:
    print("اجازه ورود دارید")
else:
    print("ورود ممنوع")
```

اجازه ورود دارد

```
In [3]: temperature = 30
is_raining = False

if temperature > 25 or is_raining:
    print("نیازی به بردن کت نیست")
else:
    print("کت پادت نره")
```

نیازی به بردن کت نیست

```
In [4]: is_logged_in = False

if not is_logged_in:
    print("لطفا وارد شوید")
```

لطفا وارد شوید

شرطهای تو در تو

گاهی لازم است درون یک شرط، شرط دیگری بررسی شود.

```
if شرط_اول:
    if شرط_دوم:
        # ...
```

```
In [5]: # مثال: بررسی دسترسی کاربر
username = "admin"
password = "1234"

if username == "admin":
    if password == "1234":
        print("ورود موفقیتآمیز")
    else:
        print("رمز عبور اشتباه است")
else:
    print("نام کاربری اشتباه است")
```

ورود موفقیتآمیز

تمرین‌ها

1. برنامه‌ای بنویسید که یک عدد از کاربر بگیرد و بررسی کند زوج است یا فرد.

2. برنامه‌ای بنویسید که سن کاربر را بگیرد و مشخص کند آیا به سن رایدادن رسیده است یا نه (۱۸ سال).

3. برنامه‌ای بنویسید که یک عدد تصادفی بین ۱ تا ۱۰ انتخاب کند و کاربر آن را حدس بزند. اگر درست حدس زد پیام موفقیت و گزنه پیام خطا نشان دهد.

4. برنامه‌ای بنویسید که نام کاربری و رمز عبور را از کاربر بگیرد و بررسی کند که درست هستند یا نه.

```
In [ ]: مثال: تشخیص زوج یا فرد #
num = int(input("() : یک عدد وارد کنید"))

if ?????:
    print("عدد زوج است")
else:
    print("عدد فرد است")
```

```
In [ ]: مثال: برنامه تشخیص عدد تصادفی #
import random

secret_number = random.randint(1, 10)
??????

if ?????:
    print("آفرین! درست حدس زدی") 🎉
else:
    print(f"بود {secret_number} اشتباه شد! عدد درست")
```

تمرین: تشخیص سرویس ایمیل (@ gmail.com@yahoo.com)

برنامه‌ای بنویسید که ایمیل کاربر را بگیرد و بررسی کند آیا به@gmail.com@yahoo.com@ ختم می‌شود یا خیر.

تمرین: بررسی نام کاربری (User Validation)

هدف: اطمینان از اینکه نام کاربری:

طولش بین ۵ تا ۱۵ کاراکتر باشد.

شامل حروف کوچک انگلیسی باشد.

حداقل یک عدد داشته باشد.

تمرین: تعیین وضعیت سلامت بر اساس علائم

یک برنامه بنویس که علائم یک فرد را به صورت ورودی بگیرد:

- دما (عدد اعشاری)

- داشتن سرفه (بله/خیر)

- داشتن تنگی نفس (بله/خیر)

بر اساس این داده‌ها، وضعیت سلامت فرد را طبق قوانین زیر تشخیص بده و چاپ کن:

- اگر دما بالای ۳۸ درجه و سرفه و تنگی نفس هر دو وجود داشت:
"وضعیت: اورژانسی، سریعاً به پزشک مراجعه کنید."

- اگر دما بالای ۳۸ و فقط یکی از دو علامت (سرفه یا تنگی نفس) بود:
"وضعیت: مراقبت ویژه، حتما استراحت کنید."

- اگر دما بین ۳۷ تا ۳۸ و یکی از دو علامت بود:
"وضعیت: مشکوک به بیماری، مراقب باشید."

- اگر دما زیر ۳۷ و هیچ علامتی نبود:
"وضعیت: سالم، بهداشت را رعایت کنید."

- در غیر این صورت:
"وضعیت: نیاز به بررسی بیشتر."